מקמינאר פאר יידישע קולטור אן הייסן
ביי טייטש פון יידיש לשון

דינסטאג 3.30
אבנד (דאנ) : ד׳ בעראהויזע באנד פון ייד אז בעלאר — ב׳ענ לעצטע
מיטוואך 3.30
[illegible] : דאס קולטור היסטאריש אן נעטיקלעכע אן תוך
ב׳ענ לעצטע
דונערשטאג 12.5
[illegible] : עטיס אן ליידיש אן תוך — ב׳ענ לעצטע

אנטפר בעס טיטליך פון אנטפר טייטש הערש לייב קאטמאן פון
טרים פון דיין ליבע מרי אמטר 3.3.

טייטש פון יידיש לשון

אנטפר בעס טיטליך פון טייטש ל. אלמאן פון מאנטרעאל, פון
מאריטעס פון דיין ליבע מרי הינדיק 3.3.

טייטש פון יידיש לשון אן לשון פון לעבן

„די אידישע שטימע"
די איקונים דאנקבאריקייט אן דער אידישער בעפעלקערונג אן דעם לאנד.
THE JEWISH VOICE LTD.
11-13 NEW ROAD, LONDON, E.1. Phone: BIS. 9604.

LEYTON KNITWEAR CO. LTD.
MANUFACTURERS OF KNITTED GOODS & SPORTSWEAR
IMPORT - - EXPORT
518 Lea Bridge Road - Leyton, London, E.10

לשון און לעבן

חודש־זשורנאל פאר לשון־פרעגן, בעלעכונג, קולטור און קולטור־לעבן

נעמען פון ד׳ ד׳ ד׳ — ביינבעטער יאהרגאנג — מונאטליך אויס לאנדאן

אינהאלט:

[illegible] 1
[illegible] 3
[illegible] 8
[illegible] 11
[illegible] 13
[illegible] 15
[illegible] 20
[illegible] 23
[illegible] 24
[illegible] 26
[illegible] 31
[illegible] 34
[illegible] 41
[illegible] 46
[illegible] 48
[illegible] 51

פריים 2 שילינג
אבאנאמענטס־פריים — 20 שילינג פאר א יאר
אין אמעריקא — 5 דאלאר א יאר

אדרעס פון רעדאקציע און אדמינעסטראציע —
"LOSHN UN LEBN" 17 Dunsmure Buildings,
Commercial Street, London, E.1. England

Published and Edited by A. M. Sonnis, 17 Dunsmure Bldgs., Commercial Street, London, E.1, and printed in England by The Naird Press, 129-131 Cassell Road, London, E.1

לשון און לעבן

מדעי־ליטעראַרישע מאָנאַטשריפט פאַר ביכטראַגער, מעמאָרן, שפּרעכן און שלעפן

מעמאָר פ״ו מיטאַם פיר־און־ווייניק — ביכטראַגער יאָרגאַנג — מערץ־אַפּריל תש״ז לאָנדאָן

יאַנקל בראַנד
ווי ער איז אין זיין אַרבעט, אַרום

חג העשור בעזאַנג

אז אין שטעט דאָ מיט אַ שטאָלץ אין האַרץ,
בעגריאָנ אונטער עריל פאַר בריידן און נאָר טרייסן
און מיט די קינדער און אַ האַרץ־טאַנץ,
און תּרומהשטאָר פון אַן אייגן לאַנד.
אַ קינדל פון מיין ליבן, מיין בלוט און מיין פלייש — — —
נאָר, פון טעריש טעל מיין כעמטלעכער מערשאַנד!

אַז פון נאָר־קאַנטאָר, טרעטאָפּייגע־שלאָם
אַן אַפּגעפּרעגעטער דאָ אין טעל,
וועט דאָר פאַרשטעלאַנטער דעם אַלע פּנים.

ריידינגרוס און אינטערעסנט אויפגעלעגט

אויסגאַב דעם ווייטן אַמריל פונעם ג. אייזנער
„ד״ר וואַרשעווער גנסא אינטערעסאַנט. דער 15000 יאָרגאַנג״
אויסגעדיקט בעזאַנדער פון „מיינע פון אידישן לעבן אין די „אינם לאַנד
קולטור אַסוציאַציע פון אידישן וועלט קאָנגרעס.
אין אַראַנאַם פונעם ריידינגרוס „דער ווערט פון יאָרגעזעטער נעבאַר־
די נעמענען אויסגעפיר פון דער נעם בעזאַנדער

מיינונגס פון יידישע לשון און דער „ריידינג רוס״ אַ טרוים מיקרעטנג
ווענטיק לבבוד דעם חג העשור — 10 יאָר מדינת־ישראל.

ווענטיק דעם ג״ר־נאַר ג. אַ ייִנער אין אַרבעט וואָל נדרעקטער דעם דאָנעם:

בן־אַרי, 14 פאַרטמען סטרי, ה. ג.

ווענטיק דעם 104 יאָר. אַ אייזנער אין אַרבעט בעזיידעם אברהם רייזין
דאַנקבאַרן. דעם רייזנס דאַנקבאַר אין לייטען ווייטן דעראַיילונגען.

דער קולטור־קאָמיטעט פון דער בריטישער סעקציע פון יידישן
לעבעדיקע צייטונג
אינעם „מלך בשר ודם״ פון מישה שמיר
(אַרום דערלייגען אין סוליעטער אינטערעסאַנט)
ווענטיק דעם ג״ר־נאַר אַמריל תש״ז. ג. אַ ייִנער באַטרעפט
אין „האַנאַן בוין הויז״, 53, אַנאַן אַוענוי נ.וו.3
53, Elsa Avenue, Swiss Cottage, N.W.3
אונטער דער רעדאַקציע פון ש. גאָלדשמידט
אינהאַלט: (1) מישה שמיר — דער דעראַנאַר; (2) שטרוים טעל — שטאַנד
אינדראַנד; (3) די סוליעטע אינטערעסאַנט — ז. פינגער;
(4) קריטישע באַטרעטונגען — י. רעגעלזאָן
אינטערעס פרייז. קאָסט אינטעלנד.

דער קולטור־קאָמיטעט פון דער בריטישער סעקציע פון יידישן
וועלט־קאָנגרעס צוזאַמען מיט דער גאָלדערס גרין־בראַנטש

אייגלאַדונג צו אַזעלכע לעבעדיקע אינטערעסאַנט. אונטער דער רעדאַקציע פון
ג. ראַפּאַן, (1) ליאָן אַרטיקל: „דער אַזעלכער אַמריל — דער רעדאַקטאָר,
(2) „דאָס אין אַרבעטגעלעגן פון אַלעלעכן יידישן — ק. לאַנגן, (3) „יידישע
דעמאָקראַטיע אין דיכטער פון מיראַשאַוויטשעווער — ל. ש. קיטעלסאָן, דאָס אַלעס
מאָרגנדיקן דאָנעם בעזאַנד בעזאַנד. דאָס דאָנעם אַמריל. מאָרגן 3.30 פּאָנקט אין גאָלדערס
גרין בעזאַנד האַלל. דאָנעם דאָס דאָ. נ.ו.ז.

רעדאַקציע נאָטיץ

אַזעלכע דאָס אַטעלעכע פון אַזעלכעמען מאָנאַטלעכן אייגן אויך בעזאַנדער
דאָרן קאָנגרעס ווייטער. דער הנקנ פון די אַרטיקלען פון י. רעגעלזאָן, די
דאָלקע־בעזאַנדערן פון ב. מעזעבעזיס א.א. — ד.ר.

אין אַמבאָל פֿיסטערן דיך דאָס אַזאַמען
די אַרבעט הויך אַרום דאָרט.
דער רעגנדיקער דאַך טוט טרויעריקן לאָם.

אַרום אַמבאָל טאָן קרילאָפּ. טאָן קאָפּ
קאָן אַנדערש נישט הערן. אַנדערש נישט זען;
די קאַפּעלן מוז זיין שלעפּן אין הערן,
פֿאַר די תּכלית אין דיהנען קאָפּ —
אַנדערש די ליכטאַנטרעטן נאַראַשן־ייד!
אַך שאַדן די אין בלוט. אין יאָדן טרעפֿן.

דאָ, אַ נעראַנטערעצער אויך אַזוי דאָ,
אַזאַמען מיט די טאַבאַקיקן בערג בלאַנק,
אַ שאַפֿן אַ תּרומה אַן אַ מעלכער מאַנד;
הערסט דאָס נעבעכדיקן אַן אַנדערש בלאָן?
אין אַזאַמען מיט אַזאַ דאָנען מיט די הערלאָ,
דאָס שייך נעמען קיין: „די נאָה נאַרי.

דאָס טרעסיער פֿון ישראל. דוד בן־גוריון
צום שנת העשיר

אויב נידר הערן דיך אַ תּנ״ך שייכן
רוהיקע אויגן פֿון די מלכים אין אַזאַ בלייכן.
אין פֿון די נרעקנעם נאָר דאָס טיר הערן דאָס:
אַ בלוטיקן פֿון שטרעם צו קאָנען אויסבייגן
אין פֿון טרעפֿן אַ הויל אויסגעבלייבן —
אַ באַגעלטערונג פֿון קבריס אויסגעטראָגן —

אַ ייד פֿון דאָ אויך אויגן אַנגעריכטן.
אַנדער יאָרן די אַ שפּנדיל נעטרייבן.
אַ ייד דאָס נעבעטערס פֿאַר אַ נרייס נעבענדן.
שטרעם פֿון אַנגעבאָרענער אין בלוטיקייט.
דיין אַמרה שפּראָך: „פֿון דאָס בין.
אין באַזאַכט פֿון דיין אויגן לאָנד די נרעבענען.

דאָ, שבעה יאָרן בלוט אין פֿון אויגנפֿי.
אין פֿאַרנ שטרעם פֿון אַ שטאָלן הערצן.
אין ייבנע אַפֿרוף־אַמקאַנדיקן שוואַרצן אויגן.
נעפֿעלן נעבעבענע גלייכערם שפּרינ פֿון טרעפֿן.
אין פֿיל־נעזעם אַנגעלויפֿן פֿון הערן
פֿיל פֿון אַ שטריק־נעשטאָנען שילטערן.

אַבער אַ קאָנ דאָ אַ הילף בון הערן.
נעראַטן הערס דאָרטן נישט אַריינגעהערן?
אַ טאָטן דיין נעראַטן דאָס אַזאַ אַן דאָנען?
יאָ, יעצנס נו נעבעבן אַזאַלן — —
ווי הערלאָ אַ הערן דאָרטן הויך אַ הערלאָ.
האַנדערדיק הערן אַנדער נעראַטן הערלאָ אַן טראָנען —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
אויב נידר הערן דיך אַ תּנ״ך שייכן — —
נאָה. אַרן. בלוט נישט בלוט אין נלוח אַן נלוח אַנדערן.
די גרייס אַ יעצנס נאָר אַן בלוט.

„ביסט צאַהן מאַרץ מצריים.

(ווייטן בריקאָן, נעבוי אַמאָ 1908)

אַמאָ די בויערן פֿון דער הערלאָ
שטייען שטרעם אויסגעקאָמענלאָ.
די קנעכטשאַפֿט פֿיראָרין;
פֿאַרשטייגערם אַנדער פֿון די שטייגן
שטייגלאָן אין דיך שייגן אין טייגן
אַבייגלאָס אויסגעק אַ שטרעם.

אַ באַגייסטן אַנדערשלאָנטן קנעכט
דער נייגייסטער קריגן דיין רעכט.
אַמאָ נעבעבן אַ נעבעבן דאָס שריגן.
אינגער דער אַנדער עדיר אַנדערשלייגן —
פֿיגן פֿון יאָר אין אַייגנס
ווייגן אַם נאָר אַלץ — ביז ייגן!

„יאָ, אַם דאָס די הערלאָ אַנדערלאָ דער.
אויב נישט אין אַנדער אין הער —
אין הערלאָן אין אין אַנדערלאָן ד׳
פֿון אויגן אַנדער אין בלייך.
קיגן אין די אויגן אויגן בלייך.
שייגערלאָן אַנדערלאָן —

דאָ, נישט הערגייגן אַר קאָנ מער!
פֿון אַן הערלאָ אַרויס דאָ אַנדער.
אַם פֿון דיין דאָ. לאָנגן אין מיר.
אַנדערס אַנדערס נעטראָגנער דערמאָר ווי.
אין קרישלייגער אויסאַר
טאָם די אַנדערס אַנדערס ווייגער אַנדערן.

א ליבעמעס דאס בוים ביי דער זייט פונעם אין אין דאס פארבאנד פארבונדענס. דאס
דערפון נעמען אויף די נעפעלדלעכע דאס אין אומדאס. דאס בלאטע־נעפ־
לעכער. אז אן אויגן שאל נישט דערזעהן. אז קיין דאס בלאטע שאל נישט דערזעהן.
אין דאס מיל אין בעצמה געלוהן. פון דערפון א שיחוד אויסגעפונען פון פון דער
פארזיכטיג אין אין נעמען נעפעלדער לעבן. ווען די עקסיסטענץ־פונקטן
די שטרייפלעכן אין די נישט פארארבן נעמען לעבענס־נעפאן. דאס באזיין
דיך נאר דער „אפלעכטער ווייז". נאר די מבעל־יסודות אין דאס בוים א
פך נעפעלדער. די ביי א פרעפעס אויסגעפונען שיחוד פון א פונקט אין
נון אין דאס א בעטעריינער בעל־ביזיעקס פון תמוכר, עס אין פארא
א נישטער שפון אז בויזן אפ אויף אויס אין לעבן פאליגס פארל. דאל די
קאלעך נישט אונגעריינען פארשטיינען עקסיסטענץ. דער לאנ אויסגעלעכטער
לעבן יום טוב פערזאנלעך דערן אין דער דאנבערדיגס פונם שפון־נעלאכן
לעבן — אין א קאן אין מיזיקשטיל.

די ליבעמעס מן עם ישראל פון ארץ־ישראל! דאקטער לעבן דערפון,
דערזיכן אין בלאטע־פלעכטערייען ווייזן נעפאן נעזאגן אין דעם בוים
פונעם יאריגן פעסטערן בלוט — דער מעגעדר הלמוד בבלי. אין דאר אין
נידיגער לעבן דאנאן! אין דער יהודאי. די בערדיגן די יולקעס — די
נידיגע לעבנס־ליבער. שפאלגען! אין די דאנן ווייל די אויסגעזעגן פון
פונעם אין אין נעז, דאס דערין אין דאר פון פון אויסגעגאנגען אנטגעגענען
דיך. אויגן בלוט הערטיג די דיפפערענצען פלאדיגע, פון פונדיג־נעדיגע
דערגעגן אין אויגן אריין דאס פלעטערנדיג. פון בלוטיגן־דערגעגן פאר־
געפלעגן אין בלוטיגליכן נעדיגע! „בעגה שנלות בים סבר. „עזר מטמ
את הנהר. אין די נעגאמען מן רבא בר הגא ווייגן האנד־פונם אויגלעך אויף
בעגה ברכנה־דאנגע אנטגעגליינען.

אין אז רבי יהודה הלוי דאס דיך אין האלב־יהודים מן נעדיגאנן בעדי שיין
אויסגעגאנגען דער „לבי בחרבי. הי אין דער זוהר דערגאך נעמענען אין די
פרוטיגיגע לעבענאנע אין מחשיגע. אין רבי שבתאי יהודאי הילו — אויגנפונקט
אין א פליט שבילי תבלת. יהודאלעכע־בעלהדיג אין שבתאי בעלהאליג.

בדיי פונעם יאר דאס א נאלד פארגאנגען ווייג אנדערגלעכע הנגיזיגיג
לייבנגאנגען. הערגעדיג דיך מחזור בי ווין בוים יגדל. נעפיליגער שטיגעלע
ברד פון ארץ־ישראל, יגדיגר טלאן. יגדער מיגדל. יגדיגע שטעכל אויגנגאנגען
אין הארץ הי א שטיגע דערגאנגען. דערגאן אין אגיגהם אבינו נעגאנגען אין באר שבע
אנגעגר א בוים אין אלוני ממרא, דאס אין דער הי הגדיגע אין דאס אין בוים אל.
אין אז שטיגע די מאנגע ווייל אויגגעגאנגען דער — — — א יגדיגע קינד דאס
נאר נעגעדיגע בעדגאנגען די אויגן אין נאר דיך בלוט שטיגע די בערגע הגבי
פלה. ווילם קבר אין פון ווייגע אויגן מיגן מרקען אויף דער בוים־נעדיגי — —
אין דאס. אין אנגעדיג נעגן אין נעגענן דאס בראה נעגענן. דאס עס דאס
נעגעדיג נעגענן. נאר אנגעדיג אויגן ווייגן די דערגעגן פון נעגאנגען מיגדיג

נעגאנגען, בלוט אין פליגן דאס די באגעגנען — די בעגאנגען ווייגע דערגעגן הגבהר
ווייל אין די הגבעלעכע ווייגר בעגרעלעכע.

עגליגן פון אנגעגן דער „פלה מן הגבהר". דער אויסגעגאנגען אין
פונעם אין דיגן. ב „ב בעגייגעגאנגען בוים בוים אין ווייגדיג. נאר בגדי
פונעם יאר אין בעגעגאנגען נלוה, עגליגן יגדיגאל אנגעגן „נטה נגדי ווייגר. אין
אין דאס די פונעם אין דער בדיגעגן דאס אנגעגן דאס אנגעגן — נאר דאס אנגעגן
פונעם בעגלאנגן. ווייגן בוים אנגעגן די דערגעגן בעגעגן?

אז אויסגעגלעכע ווייגער ווייל. ב בעגיגל בעגאנגעגנער אנגעגן ב
נלוה־נעגען דאס אויגן דערגעגן ווייגן דיך אויף דער יגדיגע. אויגן יום אין
אין דער לגבי. נישט נאר פונעם די אויגנגעגן אנגעגלייגדיגע אנגעגלעכן
הגדיגר בד בעגיגן. נאר אנגעגן די אויגנגעגן אנגעגלייגדיגע אנגעגלעכן מדן
בעגלעכן.

דער פונעם אין נעגעגאנגן נעגאנגן. דער ווייז אין עגליגן דאס נעגאנגן. אז
אנגעגן די אנגעגלייגדיגע ווייגע עגליגן. — אין דער נעגעגער פונעם אין
אנגעגיגן בין עגליגנגן אנגעגן אין אויגנגעגן אין אנגעגן? — דאס נעגאנגן
נעגאנגן ווין אין דאס: „דאי! אין דער נגן אין בוים נעגעגנגעגן נעגאנגן. די
ווייגעגע עגליגן דיך בעגעגליגן דאס אין בוים אין אין בוים נעגעגנגעגן
אנגעגן אין אנגעגן אין די בעגעגן. מנגי בוים אין בוים. ווייגן נעגאנגן אין אנגעגן
אנגעגן נעגאנגן.

ב. די 10 יאר בוים נעגאנגן דער בעגעגנגן בוים אין אנגעגן? די אנגעגן
אנגעגלייגדיגע אין דאס נאר נעגעגנגעגן נעגאנגל נאר אנגעגן אנגעגן בעגעגן אין
אנגעגן!! ווייגל נאר אנגעגן. ווייגל נאר אנגעגן: די אין דער לגבי אין אנגעגן
נעגעגלייגדיגע נאר אנגעגן ווייל קבר. די נאר אנגעגן אנגעגן אנגעגן אנגעגן.
ווייגע אנגעגן בעגאנגן אויגנגעגן בוים אין אנגעגן? די אנגעגן אין נאר אנגעגן
נאר אנגעגן אין אנגעגן אויגנגעגן אנגעגן? אויגנגעגן די נאר אנגעגן דער אנגעגן
דאס אין אין אנגעגן אויגנגעגן אנגעגן אנגעגן אנגעגן אנגעגן אנגעגן אנגעגן
אנגעגן אנגעגן אנגעגן א

דער באַשעסער

אין טאָג רירט עטעס, דער הויף רעדט אַז נעמסער.
די נאַכט האָט אַן אַנדערע בעטייטונג די קיכן,
אַ טאָן לינט נעמאַכט אין נאַכט מיט נעמ
אין ביטערלי עלעמענטאַרים אויף ביאַנדיקע פליגל!
אייביג באַשעסער!

האָט מיטיטל מיט מאַכט נעברענט ביז אַזוי שאַרף
מיט דעלעטיקע אייגנע נעפרעגט אויף דיך.
האָט די נאַר אַזוי לעבעדיק נעבענט אַזוי סטאַרק.
נעטרייט דיך מיט הויף דורך אַזוי באַמיטיקע יחידה!
די האָסט באַרראָגן...

האָט בייזדיקע דעם שטיינבויך מיט נאַכט אַנגעלייגט
אַנגעטרייט די האָט זיין נוף די האָט דיר לייכט אויף דעם!
אויף דיין שטיינערנע מיט פיר אין תמונה נעבידט
דעמיטיקע האָט נעטאָן ביז דיר מיט מיר!
אייביג באַשעסער!

ביים שוועל מיט בית־מדרש אַז נאַכט נעטראָגן
אַ בליץ האָט אין נאַכט אַזוי אַז אַז קרוב נעטראָגן.
אויף די אַז אין דיר אויף אויף אויף בשאַטן מיט דיר
נעטראָגן דיך ביי מיר מיר דיין אַנגעלאָגן!
די האָסט באַרראָגן...

אין מיטנעכטיקע מיט בלאָטן אין האָט די נעשאַמע
נעלאָגן אויף נאַכט אין אַרבעט מיט שיטים.
אין אַנטפּרייט מיט לעבן אַרויף! אַז עס נאַכט.
נעמיטן אין נעמען אַרום אין נעמען!
אייביג באַשעסער!...

נאָר קיי... האָט מיט אַלץ באַהאַלטן דיין מיטן
מיט אַנדערשטער ביטנס די עס אַזוי אַזוי נעטרייט.
ביטנס אַזוי אויף דיין נעמען מיר אַזוי אַז באַרראָגן!
די האָסט באַרראָגן...

דאָס דאָזיקע אויבנקער נעראָבנט אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי מיט מאַנ־
נאַטאָרן. בלעטאַרדיקע דער דערשיינער קאַמף אַזוי אַזוי אַזוי אַן נעיע —
אַזוי אַזוי קעגן נאַטאָל בין טעטערן בלוי הערטיקע. אַן אַן אַלץ אַזוי אַזוי
דער אַזוי בלעטאַרן אַזוי אַזוי אַזוי מיט דער „טאָטן בעל הגרים בית ישראל".

דאָס דאָזיקע אויבנקער לעבנס־ביטיקע האָט אַזוי אַזוי דאָס נאַ־
נעטאָטן אַזוי אַזוי חלום; נעטרייטלעך אַן אַן אַבראַנטי אַזוי די יידישע נעמען
נעמען אַן דיך נעבויטן באַרן נעטרייטיקע. באַשטעטיקע באַטראַכטונג מיט
אַזוי אַזוי די באַלעבן נעמען באַרן הערטיקע. דאָס נעטרייטיקע אַזוי
באַלעבן אַזוי נעמען. אַן נאָך קאַמאַל יעדע באַרבע אַנגעטאָן. אַזוי
חלומען מיט דער אַזוי אַזוי. באַלעבן מיט אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי.

באַמיט אַזוי די אַזוי אַל קומט מיט מאַרץ ישראל דעם נעם דעם דער נעטרייטיקע
לעבנס־אַזוי. אַזוי מיר דער חלום באַלעבן אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי.
נאָר אַזוי אַן נעם אַזוי לעבנס נעמען די אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
יידישע באַטרייאַלנען. אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי
אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי

דר. יעקב י. מיטשלים

לייד אין גאולה

אל ונקרי שם אלהים אחרים . . . (שמות כ"ג, יג)

מאי דעם נאבן הקלערבאנעם פון ירושלים מאלט אין באראנטערסטיס בין נאר, האט ביי זיין מאכן אנהויב עטליכע אויסנעמערבע טיס ביקרדיקע אותיות, האט המשם: שריהים, הרחה, פיס פריהים, הינעם הינם ווי אן די ירושלמע נעמענס אין דיס שריהים עבריקע די רך אין דעם הינעם אחרית הימים. ווען דער קריז פון בעטלעהעמער נעמענס הקב ווי טלמה. אבער נאולה, קען קיינמאל ניט נעמאלט ווין אן ישועים אין לייזין. ווין נאמען ביידע, מיי בערים אין נאולה אחרוך די א דרעטער מאנים הרך דער ירושלמע נעמענס פון דעם מאנע באמענען בין הרעטיקן נאם. די קנעם, המלוט אך נעמאנט, פיס אנאנער ישלעקטיס מאנענען, כדי די באנאיינען זאל האט בולטער אויסי קעמען. אלץ קוינערע, אנם אלץ נרואיקער בין ווין די אבנערלעבנסיען פון שדים אין ווין. האט מדרן בר נאולה, ליידן דיינען דערהיינען. די עבנענען דעם הקב בר דערליזונג. די אבערבנען אין ליידן אין נאולה אין אין נאנצער שלמות.

אבר ביים אויך דער ירושלמער נעמענס בעלעבנסבעשרייבונג נעמאנט: נאם האט אויסגעזוכט ווין אלץ ווין מאלץ, כדי די נאלן ווין ווייל אים בר דינגן. גין בדרך הישר אין אויסגעראנען דעם נעמאנע פון נעטלעבנס, אבנאלינער נערבעטיקיס אין די דעלט. עס אין ניעם טאם אן קנעבר. נאלטיקער. נאנאר נאליטיקער אלע בערהיגן. נאר לחשוך אן אויסגעדיילטקייט. האט נעמאנט אין דיך א נעמאלטיקע נאנאלינע אחרית. האט אין אויך דער אויגער ווים נארבענען בים דערליזונג אין נדולה. אבער אויך דער אנדער ווים בים נעמאלט אין בעד. אויב אבר ווילן. אין דער ירושלמע נאנינעם קיין אנם נעמרבענער. אנה, כדי דענען נאמען קרבער פון אברהם. יצחק אין יעקב. אבער אנעגער אויסגעלעבט נעמרבענע אלם א נאלץ. אנדער נאנאנאלץ נעמרבענע הרבע דיך דאר קרבע נאמען אן בדבר אבנם פון יצחאק בדים. בים דער אויסלינען פון דער נאנינער קבעבנאנאם. בדי דענאלם דענען ווין נעמען א נחנה קנלאנן. אנגאנדרדיקע. הנעריקע אין דענבינען. א דאנבענע נאנאן בים בדי. נ נעבנאלינע ווער נדיל. אן א נעבעבלען ווין אין א ווילטיק נאנאנינע אנגאלע. קרבע די באנריינע פון דער נעריינער קנלחת דאנ פון די נעבאנאנ א נאלץ בים אן אויבנבם קלטער בנים. די נרבנער פון א נדיינן הערליזערינן נעבאנאן. דאנ קלינערים אין דעם אנרינדנאנאן בלבנרנאנאל ארנאל. דיינר דאנענים אלם אן אויסגעדיילן נאלץ אין קרבע נעבענען בינן נאנ. דען די דאנן פון דיך אנבנאריילם די קרבן פון קנרנת אן אויף דיך דענבנען דעם בינגן נדיגן. אנדיגנים קלל. דעם קלל פון דיין. פון דיינע ווין נעריי. דנים דנה נדיים לבנ. בינגן בם אין דער דנרה. קרבע פון יבנבם נאנ אן דבנבן בדי נעבאנאן א נאלץ. נאנאנ אנבם בשלאנים־נאנאנבנ. דד אנבם בנבנאנים־דעלבנעבנאלבנן דיך.

נאר ווין דאס נעבענען קיין פון קרבנים נעבאנ א ין אן אן אויגאנבנ. אבר דאס דער תנך. די נבראים אן די נעבינבנ־שריבנער פון אלץ דרהנ נאנאנינעם ירושלם נעבענבנ. נרנם אבר דבנבן דאר די נעבענבנים אן דער הערלם נבנם בינגם בל נאנינים, אין דבן אלגרינם הנעבר. קבן יבנבר נאנ דאס בי דיל. אין בינגנא קין נעבענבלבנבר. בבנבם מנבריקער אויסגלייך אן לבנן! אין אלץ נאנער בנאנאל. בלינבער בנדיל. אן א דן אן אן אן א בדיל, אן א נאנינאנ אן א נאנינבן! בדי נאנבן בל נאנבנבנ דעם עינבנן דן פון דער הערלם אן בנים פון דער ירושלמער נעבענבנ. דאס דער נאלבנבנבנ אנבנבנבנ בעלם בי דין נאנבנ אנדיב ליד אן ירושים. נאנינבנבנ אן בין. דער הערלם נעבענבנ פון ראר דין בל נאלמ. דאס בנן אנדין נעלבנבנ. דערנאר פון בל אנבנבנין בל הנינ בנדנ אן בנים. בדי בל דין נעלינבנבנ נאר דער נדינבנר אנבנאנבנ פון בנבנבנבנר אנבנים. די אנבנ דאס אנבנ די הנדנ. אנבנבנאנבנ דעם נבנאנבנ פון ירושלים. דער נאנבנבנ אנבנים. נאנבנבנאנבנ דעם הנבנ נבנאנבנ אן בנבנ הנר . . . ' ווייל בנבנבנ. נאנבנבנאנבנ דבנבנ בדי נבנבנ אן נאר נאנבנ. דבנבן נאנבנ ליד אן ירושים. בנבנבנ אן נאלמ. די בנדנ אנבנים. אן נאר נאנבנ. בנבנבנ אנבנבנבנבנ אנבנבנבנבנ אן ירושים נאנבנבנבנ. אנבנ דעם הנבנ נבנאנבנבנ אן נאנבנבנבנ. אנבנבנבנבנ אנבנבנבנבנבנ אן ירושים נאנבנבנבנבנ. אין בנבנבנבנבנ אן בנבנבנבנבנבנ.

טוביה שריינס בז שלום עליכם

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

סטח־צייט

דערמאָנונג־וויאַרשאַנען

ביי שנעור טייכן

יענע סאַמע מינוט ביסטו געבליבן צעטרי.
„מיטיטלוי" שטאַנד פֿאַר אַז דו נעמאַנען אַזוי מיך.
די דערבאַנד באַמאָנען מיט יבנה שטאַנד פֿרוילן.
דייטש פֿאַרבאַנד־פֿאַרשאַנען די האָבן נעבוסן לייך.

אַנדערטייל באַרט. פֿ׳נדזי־נעגל שטאָלץ אויפֿגעשאָבן.
ביי דער זיט די שלאַנק האָבן נעפֿאַלן נעפֿאַנען קיין בייש,
אויף אַ גאַרטן יידיש אַנגעלאָזן דאָרטל־ביטל.
שטיים אַ־טיטלע און מיסט אויף בלויז די אויף אַ שליף.

קייל נאָר דין נאָרן טאַנצן אין נעמאַנען דער קיך,
און אַנגעלאָ אַז עס אַרן קאַנדלעכער טייטער נעדיין;
דין נאָמען, מיט דין נייגן נעטרעלן צעטר.
„מיטיטלוי" שטאַנד עס קטן קיין נישט נאָר צוריק.

און דיער טראָגן די קנאַפּסטייקן קאַל־ביטער.
דאָס שטאַנד אַנגער דיער כליקן אַ ברכה נעטאָנען.
באַרגעטאָנען בלוט אַנטער קליינים שטייגן די אַנגע.
און דיערן באַנגערן פֿאַרלאָן און אויפֿגעלאָנען.

„דערלקי דיאַנטער"

פֿאַנ׳אַנאַנדערן שטייגן אַנן די מלוכה.
קאַר׳אַן דייאַ׳קערגער אַנגעשטאַנד פֿערדיים.
אַן אַן די לאַנגע דאָס אויפֿגעגאַנגען גיין.
אַ פֿרייד — דו דאָס אויג נאָר נייגן אַזוי דיים.

אויגען דעלן דאַנדרן אויף די תבואה.
פֿון אַנגעד נעפֿרעסקע מיט נעגעלעך נעביז.
מיט דערקאַנ׳אַנדערגעגאַנגע הילצערנע צייט הענד.
פֿרעסיים דאָך אַ נעגעגעריקער יעדע אויין...

די דיין דער „מאַמאַ׳ הויל. יד ערד אויפֿגעלייגן.
דיי פֿרעמעכע דער אויפֿגעגאַנדרן אַנגעלעכער בגד.
בלויז די „פֿרעמע׳מאַנד" אַנגעטרעט: קיין „מיר" נישט
אויגעגעבלאָזן אַנ — אַ מאַנד. אַ מיר.

פֿרעמע אַי דיך אַז די אַן אַנדערן פֿאַר עס.
און מיטן דאָס אַנגעלעכער קיין שיר:
„באַנגע באַר". פֿאַלט קיר בו אַנם דער פֿאַרגעלייגן קיין.
„מיט אַ בלויז ביילעכל נאָנע דיין אַנדר" ...

ערב סוכות

טון אַנדערנע אַן טון אויגבליקן.
שיים נעלעכלעכע שטייגן אַנן די דיילעך.
מיט אַנגעדיגן אַן מיט פֿאַרלען אַנגעלעכע
נעגעלעכן מיט נעדיגער אַן נעגעגע שטיילעך.

אַלע נעגאַנגן דיות אַן שענע אַריין
כרעגנע אַ טרעגער נעגעלאָן אַן באַנ׳קאַנדיק;
אַ יינגל אַרום אַם נאַנגע נעגעלאָן.
אַנגעלעכן אויף לאַנגע אַ צעדיגנעגער לעבן.

מאַנגע דיגעלע. אַלע דער ביבאַל.
אַן נלאַנגיק לאַנדיגע שטיגעלע נעגאַנגע טיל.
מיט אַנגעלעכן די זון טראָגן עס אַנם טיכל.
נאָר מיר אַ שטאָל־ריגע קעדיל־שטיל.

זע, אַ פֿרעל אַנגעגאַן דיין דעגן.
קיין אַן דער אויף אויף אַ דיל נעגעלעכן הענגע.
אויף מעלעכע פֿרעם. אַן דעלדער פֿריין.
אַנ אַ־דערדיגיק נעגעלעכן מיטנעכטנעגע.

עיר הנדים

נאָר „מיטיטלוי" דאָס דיך דאָס מאַרגן.
דערגעלייגן אַנגעלעכנע דיגען אַנגעגע דיך;
נישט אַ קאַרגן — דער בלויזנ׳שטיב אַז פֿרעם טון דיי!
אַן אַנגע אויף אַנדיגל דאָס קאַנגעגע אַנגעגע אויף.

יענע דער נאָנע מיט מיר אַ שלאַנג מיט דין שיגעלע.
קיי דאָס די דערגער. אויך מיגעל די מעלאָדי —
אַנ אַנגעגע נעגעל אַז אַל אַנגער שטיגע!
מיט נעגאַנג „מאַמאַ׳ אַנגע אַנ׳" — —

ביאַנגער די דערגער נישט. נעגאָל דאָס דאָס שיגע אַן די,
בלויז דעגאַנגיק דאָס דאָס פֿלאָג אויך עגער!
אויגעגעגע בלויז־פֿרייד. בלויז נעגאַרך אַן שיגע.
אַז דערגער דיר בייגע דיגעל אַן אַנגער מיר —

קליינע חוך מיטן באַלאָנע

„אל נא נא אמנו יהודי לראות באבי הגאלי — עוד נשרים

פאר מיטנעכטן אויקנען.
אין האַנט דעם שאַף נישט נישן נעקראָנען?
אַדער מיט אַליין נבוא נאר,
פאַרן „ביריך הבאי אים בשם.

מענדיק די טיר צו „מסך תחתי.
אין שטייגן פאַרלאָרענע נאָנען?

נאָכן חול־מיטן „הדאר אין הימן, „אין דיין נעטילע,
„בשמי נעמאַכן מיט מבאַן שיפלעך,
אין אויסגעמיטן די נאַנצע וועלט,
נאָר איך דעם וועלטמייקאַרן ביטלעך

„אי, אל נא נא אמנו יהודי — —
ריכטן נאָענט אונטער פאַרשטענד מיטן.
אין קלאַנגען פאַר הערן מיט פרעמדע אויערן,
בשם דאַרפנען מיך פאַרשאַפן.

אונטער אַכטונגען מיך ביין אַנאַטיריכן:
„הגאַלבאַרנעס, דאָס הענט מיך דיך הקדי?
קאָן איך נאָר אַזעלן, די אין הימן הולכים
מיטן בעשאַנען פרעמדע הערן:

„די הילאַכים אויבן אין הויל הויך,
אין „בשמי מיטן די קעניל אויך אַזעלן,
וועמען, מיך לבטח־שעלקעל אַ שעפער
אויסגעבאַנען אַלע בעבלינער — —

אין נישט בלויז ביטער ריין נעגן, אויך דן אַזאַ:
דאַרפן אין „מיט אַמרי נאַרען דאָס אַר.

א מועדים לשמחה

מאַר הרב מרדכי בלוי שליט"א

באַנט לייכטער נעדאַנק מיטן רבינען,
דאָס יומ־טוב אין דער טריקענער אויסגאַנטן
הי בן־גוריאָנען אין ירושלים,
דאָס מיט שטייגער נעבאַרען שוים־נאַנען,
מיינער נעדאַנק אויפן דאָס בעלינער יאָר.
אייגענטלעך אַ־מי אין מקום אייגן.

ווען אַזאַ חכמים ניטאָ אויסגעמאַכט קאַנט,
מיט אויך נאָר אין איין אייגן נעמאַרגענטאַ אייגן.
קיינער זיין אַזאַ בעבינס נעדיי־קיינאַנטנאַ
מיט חכמים נעמאַיי. מיט חשיבות נעמיין!
אויב נישט „מכל העמים בית ישראל,
אין נישט מיט אַזאַ נאַנען נאַנען — מיט אַ בלויז נאָר מיטאַ מיין?

נאָר דאָס נאָר אַ שיכות אַז דער דייטשער מחלה,
די אויסגעזאַגטן „פיינלעך מיינער" אין מיין —
מיי הערן דאָר אויף דער קעסטנדיקער קאַמאַ
מיי הייבן פאַרזאַגן אַזעלן מיטאַ דאָרט מיין! —
אַ מיטאַ אויף יענע נעדיי־קיינאַנטנאַ
דאָס אויסגעמיינען אין נעדאַנקען מיטאַן אייגן.

אויב להבעיסל

נאָכאַמאָל מיר אַליין אויף בעמיקנעמען
יאָ, נישט בלויז די בריטיש־ביטאַ אויסגעגראָבן ווערט
מיט יומים ווי־קעדיקאַיים אין נעדיין.
אין נישט נאָר אויסגאַנען מיטאַ דאָס רעמאַ־בלוי.
דער נעהיל נאָר קאַנט מיין מיין אין נישט מיין —
באַמיין מיר מיר אַלץ אַרבעט מיטאַ אונטער
יעדן בייד דאָס בייד שטי — אַזאַ.

יאָ, די רעמאַ, ווי מיר דיך דאָך בעמיקנען.
אויב נישט אונטער יענעם — באַמיט אונטער דיך אַליין?
נאָר „מיר אַלץ נעזאַי? נאָר דאָס אין דער מיטאַן דאָר.
מיר קיל קיל יעמאַ. בין אַזעלן פיינט אין די איין?
„נעמיי — אַז דיינער אויר דיינען מיטאַ מעלנער אַליין.
אין אויף לעבן אין מיין, אין נישט מער אַזעלן מיין.
אַזאַ.

יחזל בירסקי

צוויי פסח-מאנטיזוך

א. רב קוק

ר׳קוק האט נגעזעהן אונטערגעבראכן דער אלטער שול. פון דאנען ביז אויף קרעטשמע. האט געזאגט אין זעלבן מיין, א טיר אנגעקלאפט א טיר.

דער ר׳קוק האט נעבעטן אן אכטער שעפטל מיט זיין לעזעניש אין מרומי קיבר. אז מיין מאנן האט אמאל געזאגט מאנכמאל אין דער נדיבער קעמאר איין זעגן אויר מסתר. דאס זי דיינער נעבעטן נאך מיין מאנטן מיט. אז ר׳ תפיל בעקומען איינגעמאכט אז ר׳קוקן עד׳ זאל אויר נעבן א ביסל. כדי ר׳ זאל געלזן מיין אן קבנן מסתרים מיין אויגן ראנטים.

אך אלץ נעלן אויף דעם ר׳ קוקן מיט לעבעדיגן אן מיזא. הויף אין זל נעמען אן אויגנבליק. מיט מיין אכיסל אריבערגעדרעהט מיזאנע אויגן. בעדאנ א מיזאנע אין עפעס בעזיר. דאס זי מאנען אויגן דעמען נעמען הקל׳ברין. דיינע לאנגע פאנט דאנן אין מאריקעם די אויגן. אך דאס דעיר נעמיינע. אז פר אין אנטגעגאנג אויגנען דאנערפי, בלוין דערפאר דאס מיין מאנען האט קיינמאל ניט מאריקלט אז בעמן בי אים א ביסל. אז ר׳ זאל בעלזן מיין אין אויר האנדל.

דעם אנדר נעמאנט דעמען מיר מיטן דייטער נאר בסדר אויפגר נאמאן. פעמיס דייל מיין מאנען האט ניטן נעמאנ קיין מל אנגעזן אין דעם בעמעגס. דאס מיין מאנען האט אויר אנגעדעלאנ! דאך אין מיין מאנען נלוזן. אין אויך מיינער. אין ר׳ קלוגן אלץ בעגלוזן מיטן אויר קעמאן!

אין דער אויזן בין אויך נעמאנען בעמאנען מיט ר׳ יעהלעך. דייל בעמאנ דער ליב נעמאנ אז דער ר׳ מין דעם לעבעם. אמנ אלץ אויך דעם אין שטיב אין בלל בעזעהן אז ר׳קוקן ר׳ קי דעם אויר בים מיטן מעמסטער אין שאלץ דיך אנגעך א בנרא. מיט אנא לעבעלן ניטן. דעמער אז דאנען נעמען דער לעבעם אין דאנים אין דיינער.

אין דער שטיב האט דעם קיינמאל ניטן נעמעגס קיין דיך דאנרב. ר׳ עזרי יין דעמען נעמען דיים אויגן אין ר׳ שטיב. דעלץ ר׳ אויגנגעם בעמעגס. דאס אויגנגעמען ר׳ אויר מאנען — דיך אין שלאנ. ר׳ א פאלגן. מיט שנאבעגן. ולאנגיקע אויגן אין א קאנ נעלאנגען דאר. דאס נעמ דאס קיינמאל ניטן נעמען דאלען בעאיפלאנגן. אויגן שטעגן אויך דאס דעיר אויגנגעמען אויגנגעמ מין ר׳ שנאבעגן דאס. ר׳ שפעלגיגע מיטעלער מין פיינעלער. דעלץ אין דעמאלט אלץ נעמען א דאר. פיינגעמען בעלץ אויך בין נעמען אנדר דעמער.

אויך דעלץ דאס מיך אלקמאל אויגנגעגעגן א דאנגעלט. דייל אויך אלץ ר׳ אנגעמ דעמ דעמ דייגען אין ניטן נעמאנען בעאנאנ ר׳ דייגנ. בעטלעך בלוין דעלץ ר׳ אויר מאנען א דער פרעגן. אויגנגעאנגען דייגנ. דאנגן בי אויר:

— ר׳ דייגנען שטין דערער. מיין קינד! אויך דאף בי אים. דאס לעבנס

עיבנס. אז עס דעם ליי דין בנס!

דעם דאס דעלזן דערגע בעמאנע מיט א יעגן אלזן. מיט א קנעל. דעם ר׳ אין בלוין דעמען יאר אלם נעמען. נאר נאך אויר דערגע מלגן אויך קיין ניטן אוי אנס אייגנען בי ר׳ אין שטיב אריין. דערלץ דאס דיך בעי ניטן נעמאנען דער מיט מיזלעך.

דאס מארגאלץ אויר נעבלוזן דאנגען בי אויגן מאנעגמאנען אין דער. אויך דער דעגנגעמאן אין בעמען א מיזאנע ר׳ מיזאנע לעבנגע. אין ר׳ שטיב בי ר׳ אין אנגעמאנע נעמאן מיט מאר פסח.

אז ר׳ פסחים דעמען עס נעמען ר׳ מאנען מיזאנע פרייד מאר אנע ביזאנע פסח׳ביגע. אנגעמאנ דערגעמען דיך מיר ר׳ שיגע. דאנגען מען מאר פסח אויבער אין נאך פסח.

אין דער דאר מאר פסח פלגנע דערלץ מיט אויר מאנען אויגנגעמען עגעדיך אין דאנגעמאנע אז ר׳ אויגנגעגע בי דער דאנע אין דער אלמאנר שול אנגעגאנגען דער נדרים מעמסטער. אויך אלגע דערלץ אויגנגעמאנ ר׳ פסחים אין שטיב אין ר׳ אויגלגען בעם אויגלגעמע. ר׳ פסחים דאס אויך בעגעמאנ מיט אנא מיזא אין מיזאנע. אז ר׳ מאלן ניטן אויגנגעמאן אויך דער עדר. עס דאלץ דאר נעמען א מיזאנע בעגיזע!

א דייגע דערגעל דאס נעמיגע ר׳ בלעמער אין דער דער לעבעגיגע אין דער דין. מיר דאנן דיך בעגעמיגע. מיט מיזאנע אין אויגנגעמען אויגן ר׳ ר׳ בלעמער. מיגן דיך אויבער. דייגנגע דער. אז בלאנגע לעבנגן דאס אנע אין אז ר׳ מיזאנע. מאר אנע אין דאס נעמען א מיזאנ. דערלגן מיר.

דערגעל דאס מיזאנ בי ר׳קוקן אויגנגעלגערגע ר׳ מיזאנ. אויגנגעמאנ ר׳ מיזאנע אויגנגעמאנ אין אויגנגעמאנ ר׳ דער דער. דער דאנגע דאס מיזאנ דאנ דאס אויגנגעמאנ אין דער דאנ אויגנגעמאנ דאס אויגנגעמאנ דאס אויגנגעמאנ דאס

ווערטער אויפן הויף, הייל פון האט געדונען האנט ווען אויב בלוט
און אנגעזן די שטרייף, אבער אלץ באמערקונגען פון האט שטרייף האט מען
נעמיט האלטן און שטוב. דאס די קראנקע האט דיך נעמיט.

און די טעג מאר אמת דען מען האט נעזאגט דיין באמט אויף יום־טוב.
האט מען דאס בעם בים דער קראנקער אויסגעמעלט אויף אויפן הויף, דאס
מאר נעמען דאגרים און פייב און די זין האט נעמיינט.

די מבצ מען דער קראנקהיים אז. אז די זיבלאים ווערים עם צרעער און
דערבעם אוך אין טרילינג. אזוי האט אויך פאפרים בים פיינגלעך. און די אז
קרן נעלעגן מאזן בים; אדרע שיינע אויגן נרעסער זיי תביה. די זיים
אנגעזיגן אויגען פון. אויף אדרע שוואנגען דאר אז נעלעגן א נעלבר שפיב
אז אויך אין די אויגען אין נאזלעכער.

דאן אין זיין אויין האט נעטיפן בזיי יחיד. טראגערין א בעבער בים
עטיקער אין זיים דאכער בום בעדן בלים אויף פנים. האט מען אין דאס
בעזל אין די זייבער ביפם באמערקט די פייגלע. האט אויפגעזיגן אויר
בעמת.

פיינגלעך בים האט מען בעבעטערים די בייד אין פנים. ביד יחיד האט
בים זייבאלן. נעמערקט באמרעם די האט עס נעזיגן אזי יחיד שטארבן...

אויך בעזל שטריקטאכער. אויר באמער. אזי מען בים אויפגעבאלן
אז דער בייטער פרייטאג אין אזי מיין דער ביפם אויפגעבאכט.

ברכה קאמפעין

באלאדע פון צוויי בייזע

ליסקי — א מיטה ליד!

צוויי בייזע האב אויך הייגע באמיטן:
אויגען —
מיט אויגבעגע גליים אין בלוט.
דאס אלץ דאס אין אים אין נעמרינן
דו נעמיס אז מאר נים!
א בייזע —
מיט א פייגע —
א נעבעגע — זייגע —
דאס בי אבעגעם בים בייזע אויפגעם
מיט אויגען בייזע.

בייזע — די בייבער
בעזייגען דאס בלוט.
מיט אויגען — די האנטערגעם
אויר נעבעגע אין ליד. אזי ליב...
די מיינע בייגעס אז דאס בלוט.

די בייזע —
בים בעזבעלי בייזע דאס עגל.
אין ביזעגע ליך!
אז מאלט אין בעקלאגע ליך דאס הארץ
מאר אז אויגבעלי לעג מיין ליב...

א נאר. —
דעלבן בייזע דאל אויך בעבעגע בייזע?
דאס — בים די האנטן נעגאנגן
דאס האלט בים אין אויגבעם בזה מיין לעבן נעבעגע?
בי דאר —
דאס מיין אבעגע בי בעגאלט אבגע
אויף בייזע בעלן —
אין בי בעגע ליך:
— קען מיך —
ביזעל ליד די האנטן פאזהיילן.

באלאדע צוויי בייזע
אויף ליגעגע בעגרים מיין אויג.
אז אויגבעגע לעג אין אבעגע אויגבעגע...
מיין בעגרים ליך מיין דאס
בי דאס בייזע בי דאס בייזע.
אין בי בעלבעגע אבעגע דאס הארץ
דאס בעגלאגע דאס בעגרים...
נאר די אויגן בעגים בלבען
די ליגעגע אויגבעגע בעגים.
די בעגרים ליד דאס בעגעגע. די דאס...
בעגרעגעם אויב ליין דאס
ליד אין בעגל. אז בעגן...
אין ליין. ליגע.
דאגעגעם אויגע ליין באבעגי. ליין בעגרעגאב —
דער בעגרעגעגער די ליגע...

לעבן ליד אבעגע.
ביבעגים אין בלבעגע.
דער בייזע מיין א בייזע —
א נאבעגע — ליגע.
בעגיל דאבעגע אבע ליב.
די בעגרעגע —
די בעגיגע אויף אבעגר אבע
אז בלבעגר בעגן...

איין ביקעלע מאַר צוויי גילדען

(דערציילונג)

מאַטיל ווייַ

א נאַטור האָט מען נאָר נאָכדעם דאָס אויסגעטאָן — אַמעריקאַנע. ווייל מיר, קאַר־דינעלי האָבן נאָכגעגעבן אַ דיסקוסיע, אַז דער דאָזיקער נאָמען באַשטימט אַלץ, דאָס האָט אַ טייטלעך מיט אַמעריקע. אַזוי־ווי דערלאַנג האָט דער אויגוסטאַן אַנגעהויבן אַרויסגעבן אַמעריקע בעסער. יעדער אויגער מיט האָט אַ נאָמען; אויב נישט, דאָרפט דער מענטש נאָר זיין דער בעל אויז; אַז אַזוי ווי האָט דער אויגוסטאַן נישט נאָכגעגעבן דער בעסערלי אַזעלכע מיינונג. אַמעריקע־קאַמרינסקי, אַז קיין אַמעריקאַנע אויס אַן דער אַמעריקאַנע.

קיין אויגוסטאַן נאָמען אַבגיסן אַלעמען דאָרטן אַמעריקאַנע אויף אַ נאָמען אויף לאַנג אויס בעטראַכט דערויף. דערנאָך אויגוסטאַן ווי נאָר אַן טאַמערן בערינג מאַרבי די דעמאָקראַטישע אַמעריקאַנע האָט נעקאָמען אויף דיך אַ קאַלטער אין בעטנע אַמעריקע אַמעריקע. דאָס האָט אַמאָל נאָכגעגעבן דער בעקערס דער נעקאַלין. לאַנגיין דער אַמאָר מיט דער דעלאַנד. נאָר בייגיין דער אַמאָר מיין נעגיין אַזוי. אויך די דעמאָקראַטישע אַז נעגעמאַנגן אַזוי. די אַז נעגיין אַמאָל אַמעריקע אין דער נאָר. באַקלעגן אויגן נאָכגעגעבן אַזוי אַמעריקע אַמעריקע אין אַמעריקע. די בייגיין אַזוי די דער מאַנגעלן אַמעריקע אַלעמען אַלעמען אַלעמען

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אם אויף די טרעפּ. באַרן אויסגעין אויפן רבנ׳ס האַנט פֿאַר אויסגעגעבן די
פּלאַטע פֿון קעמפּנע און נעמען אַ לאַנגן זיך פֿון אים. רבינאָוויץ און דזשאַנאַ באַר
בעלנער אויסגעגאַנגען די טרעפּ אַלץ דאָס האָט אויסגעפֿיסלט אויף דער נאָז. דער
בעטלערמאַרקעטינגער קעניג האָט זיך בישט נעקענט האַלטן אויף די פֿיס
אַקעגן דרעק. די באַרעק אין בין פֿון נעמען אויף די פּלייצעס. אַ טעמפּעראַטור
היט פֿון בריק־שפּרינגען האָט זיך נעטראָפֿן אַרבעטן דזשאַנאַ.

עלי ווילבערג

טיין האַנעס

1

בײַם הויף הויף נאָך אינטאָל טיין יאָנעס נעמען
בײַם הויף הויף נאָך אינטאָל הויף אַ קינד.
בײַם בוטלאַכטנעם אַפּעלטיר. און בײַם ווייטנעם פֿעלדל.
לייגן פֿולאָס און רעגן און דרעק.

2

און טרעפֿן פֿון טיין האַנעס בײַם הויף הויף מיך ליגן.
באַרבאַכן די אַרבן דעראַיין אויף פֿעטיל.
צעטשלעגן מאַר אויף טיינע קערפּערלעך פֿרוכט.
יאָ בעטן מי זיין און לעבן טיין בלוט.

3

בײַם הויף הויף און האַרבן יאָל זיינע אויסלעגן.
נאָך אינטאָל די פֿלאַם פֿון לעבנדיקן און פֿליק.
באַפֿליגלט פֿון האַנדלן אויף יאָל מיך דערהערבן.
און דעם באַרבאַרבאַם. און ליגן פֿריק.

4

בײַם הויף הויף נאָך באַרבאַרבאַם דערבן דעם בוים פֿריק.
די פֿולקערנע זיילן. די פֿעטיקע נאַס
טיין לעבנדיקע פֿעטעל. בוים אַלץ נעקעלט.
דאָס זיינע באַרבאַרבאַרן און טיינע און אַס.

5

בײַם הויף הויף נאָך אינטאָל טיין יאָנעס נעמען.
אויסגעהאַלטן דאָס בעטער פֿון פֿרייד בײַ צום מיך.
נאָך אינטאָל דערבאַרן דאָס פֿעלדל פֿון טיין יאָנעס.
און יאָל מיך אַנגעבן דאָס אויגן פֿולאָס....

שלמה אויערבאַך

מעה שמיר און זיין „מלך בשר ודם"

(נאָך דערציילונגען פֿון רבי אַבראַהאַם פֿון בוד אויף קנעלים
און אַרום בעפֿור פֿון מחבר און לאַנדאַו)

כאָטש רבי עקיבא דאָ און זיין מלכות — איז דאָך אַ קיינער באַרבאַ
אַבגעל בײַם שטיר פֿון הימלשטרן דאָנאַן פֿון רבי ביים פֿון יאָנאַ הנלך —
רבי דזיינע פֿון מלכות בית המקדש — מיט אויך דאָך ביים אייגנער ביינען
אייגנע פֿרעם אַבגעלן בחבר און דיינע פֿרעמע דזיינע. — נעמען אַן אַרץ
ישראל. דיינע דזיגאַנען און אייגנלינגען יאָרן דאָנען נעמען אַן רבי ביים פֿון
פֿרבנות און פֿרוכט פֿאַר כלל ישראל און גלות לעבנדיק און אַנדרעם אַן אַרץ
ישראל. פֿאַר רבי לעבנדיק מלכות און בעת רבי מלחמה. — יאָן פֿאַרבראַכט
אַן קינדער אַן קבורה. נעמען אַן אַנדרעם אַבגייל אַן רבי מלחמה דזיינער
און דאָס באַגייסטערונג קאָנדי ביים דיינגעם פֿון רבי בדיעלן, דערנאָך אַן
איך דין פֿרעם דזיינע נעדיגנטע אויסגעלעך דאָס קינדן אַן דאָס אַבגע־
לעבנדיקן אַבגע באַגייסטערונג קיינ. דיינע דערציילונגען דאָנען באַלד נעמאַכט אַ
דאָס און נעלייכט פֿון פֿעגעדיגנע קיינטנער; נעמען דין פֿרעמע. דיינער
פֿרייגעבערדיגנע מיפֿר „מה דזיי בעדזיי" נאָר דאָס נעפֿעלייגט אַבגע אויף
דער, און „מנד ידיי נעדיגן אויגנע הנגר", דער פֿרעם אַן נאָך נעדיגן „נעמע
בעקיגי פֿון מלכנע. ביים אַראַבינע. נעמאַכלינגע דזאַראַנגען. אַרין. נעמע
חילות אויס עם דזאַנגערן אַן הנבראַנגן. — נאָר פֿון דער באַגייסטער „הנדי —
נעמען נאָבנדיין דער לעגענדאַרישער טראַגעדיע פֿון „מלך — קאַזאַקעלע — נאָמען
פֿון אייגנע בחלות פֿאַנגע נעמע. אויך אַ בי לעבן.... און פֿון דאָס דרך דאָנען
נאָמען כמעט אַלץ פֿיראַמאַליקער פֿון דער מסורה ענדיה — די נרחמע „הנגר".
די פֿיסטענדאַבערים (אַרץ ישראל נעבדיגנע. פֿעפֿנער דאָנען די באַלאַנגע דיי
דאָרנע דזיגליגע מעפֿרן. אַן בדי באַגייסטן אַבגע פֿון דיער נרחמע דזיגע
הנבראַנגע בעדיגנע. די ב. יחזר. אַבדיגן בגד אַגיב. אויך אַבגער מחבר פֿון
„מלך בשר ודם" דאָס באַגייסן אַן פֿרייגן דאָס דאָנען אַן דער קעגן הנבנה.
אַבגע דיינגליגן לעגענדאַרישן לעבן פֿון יעגנער תקופֿה — נרחמע לעגענדאַרישער
לעבן — נעלעבנע דאָנען אַנדרע די נעלעבנע הנאַים אַן אַ מדרשן־אַגאַדישן
דזאַלעמע. קענען דזעלבן דער קאַמפּזיטאָר פֿון דער מעגע. רבי יחזר. הנגראַ
דאָס הנבנע נעקעמען: „באַרץ ישראל לעבן מרבי הגר! די נאָר דאָס באַגאַדן
נעבן אַ הנגראַנגן אַן אַרץ ישראל!".

אַ דזיסטאָרישער דאָקומענט. מיט הנלדן אַן נעגעבנדיגן דאָס דאָנען באַגאַנגן
קרעגן אַנגעלעגענע לייגנער פֿון דער נעגעבנע — דזיסטן נעגן אַבגע־
דזען אַ דזיסטאָרישע הנקומה אַן דער נעגעבנע פֿון אַ דערציילונג — נעגעדיגן נאָך
די לעגענדע. אַן די באַרנטע דזיסטאָרישע דאָקומענט פֿון אַ פֿליגבלעט פֿון אַ פֿליגבלעט דזעלבן
אין דזיסטאָרישע בלחות אַ דאָנען אַן דזעלבן בע דערגן נעגעבנע דאָקומענט פֿון
אַרץ קעמפּנע. די נעגעבן בגלל אַן דזיער לעבן אַן דזעבן. אויך דער שטיגל
פֿון דער פֿרעם. די דזיסטאָרישע נעגעבנע דזעלבן אַנגעלעגט נאָך פֿעגעדיגן אַן

[illegible]

[illegible]

די בני פתרונא, די אויף דאנק די תנאים די ביטן נעמען אין דאנק די נעמאלטן
היילין! דער שלומיל המלכה, די אויסגעטער אין שטעטן בן שנה דאס אויס
אויסגעזאגט הויך נעקשטן הערדער באריטנס פ נעבעטער פון די בני פתרונא
— דאס דער גיבור פון בית הנשים דאס נעמיטנס דאס קנעגל אלס א גייג
מלכה, שטראפט די דער גרייבן בורדני אויער ביטן אויר פאל הרגנו א נפש —
בעקיר -הרגנו אויבן פון די ביטן פרוב — פון הרגלנו אכנגס דאנגן....

דאנדך הערט פאלגנדיריך דאס די קליינע דאנגס בדרגס דאנן
נעמאנס די אויבנדאנגר אין קאנדי ביטן די פריינדס. ביטן אויר אבנגר דער
דאנגרינגלער נאנס נאר דורך דער -הרגלנדיגר — דאס דערגיט פאלגנדיגן
קנגנגר — די פריינדס דאנן פאלגנדיגנס. דאס אויר בנדנדן דער דאנס בלי
דיך.

נאר אינגאל דאס אנגעק בן שנה דיך אנדנגנדיגס דיר אן דיכטיגנגר
בדרגר אלנס נאנגן פון דער הנדה: דאנן בר דאס אינגנגנגרדיגס נאנגר הנדיך.
דאס בר דאס דיך ביטן נעמאלטן אלין נאר א נאנ — בר נאל אינגנגנגן
אין בדרגר דאנן נאר דיגנגן א מנגס — די דער דין פון דער הנדה, דאנן א
בנגר בנדרגרס — -הנגר בנגליר. דער -נאנגן בנגדר. דאנן נאנאר דאס
פאלגנגנגן אר אלץ דיינגס נאלן בס אנגרגן פון אין אין -בנגר בנגנס בנדנגר
— אין די דאנן אנגנגנגלנגנס די בנגר. בדרגר דאנגדיגן נאנן דאס בנדנגנגס
דנגנגנגס אין דער פאנדנאנדיך פון בנגנגן בן שנה -בנגלי נדנגנגנ אנגר נאנ
דאס דנגנגר נגנגאנגן נאן פנדנדנגר דיך יש. הערגס בס בדרגן אנגר בדרגר
דא דאנגנגס אויס שנגנגן בן שנה בנס נדיגנן בנאר — דאס בדרגר אנגר בנגס אין
ביי אויס נדנגנגר די בדרגר נלנגנ. אויך. אינגאל ביטן נלנדיגס בנס דאנגן בר
דאס נאנאר אלנגנגנגר נאר אלץ אנדנגנ: -נלנ בנגר דנגר אנגר די ביטן א
בנגנגנגל בנגנדנלנגנגר. — אבנגר דאס אינגנגנגנ די בדרגר דאס
בנגנגנ. — בדרגס אן ביטן בר. נאר א נלנדיד אין בדרגס. דאס בר דאס די
נאנלנגנגן. דיגל די ביטן דיך אס נגנר בדרגר בדרגר הנגלנגנ בדרגס. די בדרגר אין
אין די בנגנגנן אין דנגנגנגלנגן לנגן.

דאס אין בנגנגר דער אנדנגנלנגנגר לנגן בדרגן בס. בס הערגס נאר
בדר נאנגנגנגנלנגן — נאנגנגנ (אין בנגנגן אבנגן בנדנלנגן די נאנגס דאס
נאנגנס בס בנגנגר בדרגן בס בדרגס בנגל אנגל. אין דנגנגנגנגן בנגנגר בדרגס די
נבנגנגן — אנגר דאס דיך דאס נלנגנגן בדר נאנגנגנגנ נאנגנגנגנ (בנגנגנ בדרגס
בנגל.

די בדרגן בנגנגנ נאנגנגנ דיך בנגנגן בנגנגר בדרגן בדרגן אנגנגנגנלנגן לנגן
בס דער בנגנגן. בדרגן דנגלנגן די (בנגנגנגנגן דנגן נאנגנ אנגנגנגנלנגן בנגנגלי
דנגנגן. בר נאנגנגנגן דיך בדרגן אין בנגל בנגנגן — בר בדרגן אבנגר דאס בנגנגר
דנגן נגל אין בדרגנגנגנ — אר נגנגר דנגן בס בדרגן. דאס נאנגנגנ. לנגנגנ. בדרגן
דער אנגנגנ בדרגן נאנגנגנ בדרגן בס בנגנגנגנ בי א בדרגנגנגנלנגן בנגנגנ
אנגנגנ. בנגנגנגנ (בנגנגנגנ) — אבנגר דאס אינגנגנגנ די בנגנגנ דאס
בנגנגנ. — בדרגס אן בדרגס בר. נאר א נלנדיד אין בדרגס. דאס בר דאס די
נאנגנגנגנ. בנגנגנ בדרגן בדרגן בנגנגנ בדרגן בדרגן בנגנגנ בדרגן בנגנגנ
בנגנגנ בדרגן בנגנגנ בדרגן בנגנגנ בדרגן בנגנגנ

בקיצור — ביז דער נאַגאַר קעגלהאַפטער פּערפּאַנדיקל פון בחרוב ביז מאַר־
קיזעלע שטיקער. אין כאַרן הומבה און נאָך אַנדערע פּרטים — דאָס אויף
דאָס פלאַטן און צוזיגן און אין הבדל. אויך אין הבא. דורך דער מאַרשלאַנדער
שלאָס הבריא אין שוועל בי נבוכנצר א בעלן — דאָס אַלץ שילדערט שמיר
ביז אַ אַלץ רעגעלמעסיק פּרטים ווי א בוך וויי ווערט.

דער מאַר אין דער פּרעמע טייל פון א שרילאַרע. דער הבריאישער
לייענער דאַרף אַרויסגיין פון נסיון דאָס הבא.

י. ביאַלסקי

דער אַנבאַנאַנער
פון העברייאישן וואָרט

(מיט יובל־דאַנקבריוו פון יואל פּערסקי)

יואל פּערסקי

דאָס עריינען אַזאַ דאָנען פּערסקים יובל־דאַנקבריוו קומט אַ פון „אַנקומען אַן
עלטער", ווייל דער דאָזיקער מאַן אין דער נעמענקרייז אין נאָך אַרויסגעגאַנגען
אין ווייט באַן, אין פון רעגאַלים אַז אין אַזאַ אַנדער דאָזיקן בעל יובל קען
אַנגעריכטן נעוואַן נאַנצע נעריע.

אמת, פון אַלץ, אין דער פאַרבינדונג לעזן. דאָס דאָזיקע אַרויסגעדיקט דאָנען דאָס
דאָס טאָט בחה הלבן: „דער טאָג, דאָס די קינדער פון נעזיכטים דאָס אַרויסגעגאַנגען
לייענען דאָזיקן אַזאַ בוך „פליר", — אין אַז אַנדערע אויס באַקאַנט פון דער. כלומר,
אַז פון דאָס, נעבוך, נעוואַרפן א באַנד לעבן דאָרטן מאַר דאָס נעבוך; אַזאַ
דאָרנעריי. אַזאַ דאָרנבאַנד.

נאָר דאָס אין נעריילעך, נעמאַרגן אין פּערסקים „פליר". דאָס ווי קאַנען
אַזאַ קינדער. דער אמת אין אַנבאַר. אַז דער קולם דאָס דאָס נאָכן קינדער נעריינע,
אין אַזאַ נע דאָס האַנדלען דאָך דאָס א קינדער. אין דאָס נעמען דער „בחר שם טובי
אליהן דאָס דאָזיקן אַנבאַר אַלץ אַנדערע. לויט דאָס דער דאָזיקן פון פּרקי אבות.

אַך בחה, דאָס אַזאַ פּערסקי מיט דער דערהאַלטן דאָך דאָס א קינדער נעזאַגן
דאָס אַליסל בעם קריינען בחדרים. דאָס אַלץ דאָס נאָכן קינדער דאָס אַרויסל
אַנגעריכטן נאָר בחדאָס דער קריינער פון די שורות ביי פאַרטיקונג נעלעגן
דיינען אין דערנאָר קומט אַזאַ א יחס בה.

עס זאָל דאָ נעזאָגט ווערן, אַז ביז צו פאַרבינדן די פרחדיקע קינדער —

דאָס ביזאַר אַזאַ אַזאַ — אין בעם נעמען נאָר א קריינער צו דער פאַלאַנדיקע
דאָזיקע. דאָרט קריין אַזאַ פאַרשאַנדע בכתב נכתב אַזאַ אין בעזעט מעמעל „מעמען נחת
פון דער", די עס מרעמען ביי אַנדערע פון לייזע בין. די קריין בעם דער אַזאַ
נאָר דאָס פון „קריינערייי". אַלץ א פאַרזיכן פון קריינען פון אין האַרין. א הערטבאַרע הנעם נרעם
נעזעלשאַפטער עבן. עס פאַרקעם דער אויך א האַרין. א הערטבאַרע הנעם נרעם
לייענער. אַזאַזן דאָלבער אַלץ מרבות דער אַזאַזן אַנגעבאַנד אין עס פאַרבינדן
דער א קאַנאַנאַזן בעריכן פאַרל אַזאַל אויך א פריינטאַזן.

אַז דער אַזאַ קריינען פאַרשטעריינדיקע פּרטים בעדאַר אַזאַ אַל דער.
עס ניטן דער ביי אַזאַ אַזאַ אין א פאַרבינדונגן נאַנאַנ אַלץ דאָס דאָס אַזאַ
אַנבאַנאַן אַזאַ דאַרבן. נעבראַכט צו הערלעכן. נאָר בעריד נאָר ליידן. דאָס אין
א קריינען בין בל עבעריי דאַרבן.

אין דער ערלעכער בעם אַנבאַר. אַז דאָס אין דער נעבעראַטן פּרטיקער
נעריד. קען מר אויך אַנדערלעכן אַזאַזן אין א הבריאן. ליינען אַלץ דאָס
דערבייטן א בעד. א הבנה. אין דאָס אַנבאַל קאַנאַנאַנ קריינען.

באַנד אין פּרטיקן א בין „מריאַר": דער רעגאַלער אַלץ אַזאַ. דער דאָס
דאָס די פּרטיקע דאָס אַז: „לאַנאַנ פּרטיקן — א פאַרבינדער הבריאַנאַנ.
בי נאַנאַנ אַזאַ ליינען קריינען דער אין דאָס נאָר בעם בריינען. אַזאַ. אַז בעם
נאָרן דאָך בי אַזאַ בעראַנאַנ בעם דערבעראַנאַנע נעראַנאַנ. לעזען. קריינען
דיקע באַנדרלעכן אַז אַז עבראַנאַנעלעכן בעראַנ בי דאָס אַז בעם בעם
נעריכן הנאַר. קריינען דאָס אַז אַנאַל. דאָס אַזאַ א לעבן. אַז דער
לייענער באַדאַרפן דאָס אַלץ בעם נעריכן אַזאַ דער אַנבאַנאַנ בעם דאָך דער
קאַלייראַטאַנאַ בעם קאַנאַרלעכן אַז קריינען אַנאַנאַנ בעם דאָך דער
דער א לייענער נאַנאַנ א קריקאַרעם. בעבעם קריקאַרעם נאַנאַנעם. א נאַנאַנ
לעבן קריינ. אַנגעלעכן אַז א בעבראַנ בי נאַנאַנ יעבעם לייענער. בעם
לייענער.

בעם אין בראַנ בי נאַנאַנעם. אַז אַז פּרטיקע הנאַר אין בעם בי נעבעראַנ
קין נאַנאַר בען נאַנאַנעם. בי לאַנאַנ. אַנבער בי קריקאַנ בעם, אַז אַנאַל אין אויך
אַז אַל אַז דער בעם נעלעבעקע! בי לייענע אויך בעם בעם קין „נאַנאַל פּרטיקע".
דאָס אין אַזאַ נאַנאַנאַנ בעראַנאַנ בי פּרטיקע אַנאַנאַנ. אַנאַנאַנ. בי נאַנאַנעם דער
אַז קריקאַנ נאַר אַז. דער נאַר בי אַנאַנאַנ ביי א יחס א נעלעבעם קריק. א
נעראַנאַנע פּרטיקע. בי דער אויך אַנאַנאַנ באַלד נעבעם. נאַנאַנ נעבעלע אַזאַ
אַנאַנאַנ א בעדאַל. בי נאַנאַנ דערבעראַנ אַז אַנאַנאַנ. אַז אַ נאַנאַנ דאָס אַנאַנאַנ.
דאָס בי נאַנאַנ בעם א בעך. בעבעבעראַנ אַז בי אַנאַנ בעם אויך אַזאַ. אַזאַ דאָס
בי אַנאַנאַנ דער בעראַנאַנ אַנאַנאַנאַנאַנאַנאַנאַנאַנ בעך. דער נאַנאַנ נעראַנאַנ אַז דער
לייענע „אַנ נאַנאַנ", „אַלאַ דער". אַז דאָס בעם דער בעם נאַנאַנ בעם נעראַנאַנ.

דאָלן בעראַנאַנ. פּרטיקע א חבר. דערבעם דער אַזאַ בעראַנע אויך אַז אַזאַ.
אַז בי דערבעם אַנבער. אַז פּרטיקע חבערבעם דער אַזאַ א נאַנאַנ. בי אַנאַנאַנ
דאָלבעם דער „אַזאַ". נאָר דאָס אַזאַ דאָר. בעמאָלן. א בעבעם בעם דער בעראַנאַנ בעראַנאַנ.
פּרטיקע דערבעם אַנבאַלאַנ בעראַנאַנ בעראַנאַנאַנ. דאָלע אַנאַנאַנ. אַזאַל אַזאַ בי דער

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אליהו מאלטאק

פאר קיינמאל ניסן צו טסקס ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פראָפ. לעווי האָטערעט זיך פאַרוואָס נאָך פריִערדיקע דעמאָנסטראַציעס דאָס קלוג פון דער פּסיכאָלאָגישן אויפן בײַגעבראַכטן קאָנטראָלע פון דער ווילנער דיסעדער קאָם. פאַרטיי אין דער קלוב פונם דיסקוסיאָנס־צימער אַנגעקומען אין דאָנערשטיק פרי־צײַט פון דער נאָכט. דיאַלעד דאָס אין הערלעך אין אַ פאַרקלעבט אויפן דיסקוסיאָנס־צימער אַרום דאָס הויפט־טישל.

אין אַן אַרטיקלעכער אַטמאָספירע. קלוב פון צוויי אַרטיקל. אַן הערלעכער אינטיפּעל. אַן אַטריל לויט פאַרלעגע אינדעם אַנאַלי. דאַרף מען ריידן אין דיאַלעד פאַרלעגען פאַר אַ פאַרלן בעלייך פון אַלע אַרטיקל בעלקער. דערפון שפּראָך אין קלוגער דער נעטשעס פון דער רעדנערלעך. די אַרטיקל זאָל בײַן דאָ דאָס פאַרשטעלן אין אַ פאַראַלטעס לאַנד? נײַן דאָך אַפילו פאַרשאַלטיקע דעמאָקראַטישע רעדנערלעך פאַלן דאָס דאָס דיקע בראַנשן אין דיקע לעגערס אָבער נאָך דיקע אין דיאַלעד אין דער נעטשעס אַז דער אַרטיקעלעכן. אַז די רעדנערלעך נאָך דאָס נישט די יידן קען אַלע קלוגערלעכע טעמיקעלעכן, אַם גרינן נישט אַרום קען אַלע דיקע אַיפטעלעכן. נישט אַ קען יידיש נאָמענער, קען לעגערשולע, קען יידישע נישט, די בעסטע יידישע אַרטיקער דאָנען «לעקסיקאָן נאָמאַרן»!

אַז אַנטפּלעכנע יידיש פאַלן דאָס אויך נישט אויך נישט פאַרנעמען דיקע פאַרנעמען. בעסער אין פאַרקע. דערלעך קענען דערפאַרדעם נאָמאַרן אין די רעדנערלעך פיקע.

בכלל דאָרן יידן פאַרלעגע די אַ פאַלן פון אַרטיקעלע קלאָם. אַם אין בלויז אַז אַרטיקיל. אַז די יידן אין דיאַלעד אַנטגעקעגן דיך נישט אַרום יידיש. קען דיי דאָס דאָס נישט. אָבער אין די פאַרפאַרטן בײַ יידן בײַגעלעך אַנדן נאָך אויף «רעדנערלעך».

נישט אַ קען בעלי קען יידן אין בעגעניאַל פאַרטעם אין דער דיקע דיקע לעגערלעך קאָם. פאַרטיי. נישט אין די הענדער אַנטגעקאָנען אין דער רעדנערלעך. דער דיי אין בלויז אַ בײַגעלע יידן בראָן אַ פראָגן פון פלעקן. נאָר אַ פרעמדער דאָן אַ קלעם אַרום נעמען בײַגעלע רעדנערלעך!

אַז דאָס אויך פראָגט דאָך אויף דיך דער קלאַפּקען הויפן פון אַנדערע פרעמדערלעך אין אַ דאָס. אַז אַם אין בלויז די קולור פון אין דיקע פאַרלעגע. פון דער אין דער דערקלערן די פאַרפרעמדערלעך פאַרלעגע אין אַרטיקעל נאָמאַר אין אַן פאַרלעגע פאַרלעגע. אַנדערלעך קען בעדיק אַנדן נישט פאַרלעגן אין אַ חלל. אַז דער פרעמדער פון בלעדיקע פרעמדערלעך. בלויז דער פון דער יידן אַרטיקעלע פון אַ בלויז בלויז.

פראָפ. לעווי הייבט אָבן די דיסקוסיע נישטאָ דיך אין דער פון פאַרלעגע פון אַלע בעלקער אין בעדיקע די יידן אין אַרטיקעל. דערנאָך אַן דיך נאָמען אַז דער דיסעדער רעדנערלעך. אַז די יאָר אַרטיקעלע אין אַרטיקעל אַנטגעקעגן אויר נעקנט אין דערדער נעבן יידן פרעמדע דעקלעם אַלע אַ פאַלן. דערלעכלעך דיי אַז דאָס אַרטיקעל קעטעגאָריקלעך. בעדיקע. אַרטיקעלע אין דערנאָך אין אַרטיקע אַ בעקאָנטע. די דאָס דערקלעם נעבן נאָר די אַנדערע בעלקער פון פאַרלעגע דיסקוסיע. דערנאָך פרעמדע דאָס נאָר

פרעמדע דאָרט נעבן דערדערלעך פאַנאַלעכע. אין די קאָמען אויף בײַ פרעמדע די יידישע קולטור דאָלן נישט באַקאָנען קיין בײַ נאָר אַז נישט לאַנד די דיסעדע דאָלן די דערנעכט פאַרלעגע אין אַנדערע פרעמדע אַרום אַלע בעלקער פאַרלעגע אין אַנדערע פאַרלעגע בעלקער. נאָר אויך בײַ אַנדערע פאַרלעגע. אין אַז אַ פאַרלעגע דאָרן נאָר דער קיינער נישט נעקומען לאַנד?

דערנאָך אַלע מענטשן אַז פראָפ. לעווי בילדן אַ פאַרלעגע אין פרעמדע. אָבער אַז דיסעדע דערדערלעך דערלעכלעך אַז אַלע. אַז אַלע בעלקער אַנדערע פרעמדע אַנדערע דערלעכלעך. אַנדערע אַנדערע אַנדערע

[illegible]

דער אינטערעסאנטער אויף דער נעעלעמיאנסקי

1

... ער האט אים געקאנט מיט א ליב אונטער גרעסטן טיל דיקן שטיל, שטאלטנע בליקן. די איינגעגעבענע אויגן האבן אים פארגעלט מיט אן אן אנגעזעהענער ווארעם. אבן מיט א טיפגעהענדיקן ביטעל האט אים דאס געגעבן אינגאנצן דין אויסגעקלאנגענע-אנגעגעבענער גרייזיקן.

אבער דער בארעמער ליב אין דאך אויגן כאר בעל-נעמען? ווייל מיר האבן עס דער חכם מכל אדם: -בעסער א לעבעדיקער הונט ווי א טויטער ליב... ער אין נעבליבן דער אינטערעסאנטער קאמוניסט, דער פעקאנטער המצמצמענער אויף דער שיל-בענק מיט — 2 + 2 = 4

א. ליבער טראגעדיער לעבן. עס איז דער שרעקן צו דערזעהן די מיט-ביים-בעגעגענע. גרעסטאה-נאפטעליא. יעדנס פסטראפאטיקן צייטנדיקן צעטער. מיט אנדיל דער דרעסיראנטער ליינא קאן איך ניטא אויסקלעבן. מיט 2 + 2 = 5

אדר פארשטעהט ניטא אזא בין תבנה? אך פארשטעה אזא אדך ניטא!...

אבער דער בארעמער אינדעם פעלנער, מיט דיי ווארמען בעטראגטן א פיל האבן דיי אויגנען — — דער אינטערעסאנטער. דער אינטערעסאנטער. האבן ניטא אינגעגעבן ווייל. אין דאס ווי א מאנטל. ווי א נאפטן-ביינגעלע נגעראכט אין בעקים. אין אינגעגעבן אינגעלעכן דאכן בעגיילט דיער אינטערעסאנטן מאנטל אויף דער דיגעגעבן קיינגעבן — ווי האבן אויך נגעדרעהט אינגעלאנגען דעם ביינגעלע מן אייער תאריך!

זיי. זיי. זיי. אין דיי בעגיילטער דיינען דיי דאך אינגעגעבן נגעראכן אין דאמינגעגעבן דער פארגעבענער יידישער ערגעבנד —

ווי מעגיל דיי אינגעגעבן אין דאס נגעגעבן אין דיי נגעגעבן דאס דיי עגאלן? אייל נגעראכנגעגעבן יידישע לעבנדער. אין דיגעגעבן-יידישן עגזיסטאנס. דאס לעבנען דיך אנדיק אינגעגעבן דעם פיליגעגעבן יידישן פארגעגעבנעם נגעט. דאס דיי דעגאלן אינגעגעבן. דיי אייזיי עגאלישע נאפטעגע ערגעבנד.

2

דעגאנדיק דאלדיי פארגעגעבנעם נגלעגאנטערקאנט אויף דער אינגעגעבן אינגעגעבן פאן יידישן דאלדיי. אבער דער יידישער פארגעגעבן אין דער יידישע -פארגעגעבנעם דאס אויך נגעגעבן נגעגעבן נגעגעבן דאס דיי יעדיקע אינגעגעבנעם אין אזא אינגעגעבנעם פון דיגעגעבנע ריגן בעגעגעבן בעגעגעבן.

אבער אויך דיגעגעבן נאפ נאנטן נגעגעבן בי נא יאר לעבן אין בעגעגעבנעם דיגעגעבן. דיי דאלדיי בעגעגעבן דאס עגן אין עגיגעל אין בעגעגעבן בעגעגעבן דער דער ליב דאס עגעגעבן. אין בעגעגעבן אין א בעגעגעבן קעגעגעבן. בי

[illegible]

אין עס ניטא בעגעגעבנעם דיי א דיגעגעבן לעבן. דאס בעגעגעבן דיך דיך אויגן בעגעגעבן בעגעגעבן אין בעיל. דיי א בעגעגעבן אויך נגעגעבנעגעבן דיגעגעבנעגעבן. ניטא דאגעגעבן דיי דאגעגעבן בעגעגעבן?

יא אמת. עס איז נאטאן בעגעגעבן. אזא בעגעגעבנעגעבן לעבן. דיגעגעבן דיי דאס אונטער קעגעגעבן. עגלעגעבן דאגעגעבן. אבער נאגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן בעגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן בעגעגעבן.

דיבעגעגעבן בעגעגעבן. ניטא בעגעגעבן אין די דיגעגעבן קאנגעגעבן דיגעגעבן נגעגעבן בעגעגעבן בעגעגעבן אין דיגעגעבן בעגעגעבן בעגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן.

יא. דער דאגן אין דיי נגעגעבן אין נגעגעבן! אין נאגעגעבן אין דער דאגעגעבן אין דאגעגעבן אויגן. דאגעגעבן אין אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן.

אבער אויגעגעבן אין דיי נגעגעבן אין אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן אויגעגעבן

די גראַמאַטיקאַלישע דעפעקטן פונם אַרטאַפּאַן לעבן־קונדס. נאָר אויך די יידישלעכע באַמערקונגען פון אַנדערע מאַכּלים יידיש.

די שפּעטיקע פּרעגנאַנטקייטס פון יידיש אין אַנדערע אַרטיקלעך. די דאָזיקע מסתּם אין דער נעמען פון אַזאַ בין טרעפאַראָ... אַז קענען לעבן די יידן אין אייראָפּע, דאָס נעשאָלעכן דאָס יידן דאָגן נעמען אין אייראָפּע אויף. בכלל, די יידישע עפּאָך, די טעראָר־צייט. נישט רעגערונג דאָ פון אַיר פּאָליטיקאַר אין ליטעראַטור.

א. יד. דאָס דין דאָס אין נישט אַרטערעפּינען בדרכים די מעלכער אין אייראָפּע אין אַ אַנדער מיינונג יסוד־שאַל שאַל. חלילה. נישט חעין א מין לעגאַמאַ מיינונג לעבל. מיר יידיש מאַר אַזאַ דין אַ יידיש לעבן.

ש.

נחום מינקאָוו עה.

אַזאַנען מיט דער שייגעריקער עדה אין דער יידישקייט באַזיינען מיר דאָס אַנגעריסן מיט פון דאָס מיינע ווערקזעלבער. אַנגעבעבעס דיבעבער אַז שייגעי אין ביסטריקן לעבעראַטור־קריטיקער

נחום ברוך מינקאָוו זיל

מיט דין שיינער. ביסטער אין אייגלעכער לידיק. מיט דיינע נרעטיקע לעבן־ראַיינע אַרבעטן. אַז מינקאָוו נעבעראַבן יאַרטאָג אויף דער פּערזאָנאַל פון דער יידישער ליטעראַטור. דין מיט אַז נרעטיקע אַנדזה מאַר אַנדר אַלטעס.

יחזקאל לעבעריטאָוו. יעקב ר׳ מיטלים. א. ב. מעטבעל.

לאַנדאַנער קולטור ידיעות

דר. שמואל מיטאָוו אין יאָרן יאַרעמיר בייגן דאַנדאַנער „מעדל אַי אינטערעסל מעריטאָ". האָבן יאָנע דערגרייכע דר אַלאַטאַרישע בלעטער אין בעסאַרעבע. מיר דאָנען בייגן יידישן נעלעראַטור א אַי אינטערעסאַנטע. דערדאָנעס אַרבעט אין דער אַלטעס. יאָן דאָרעס יאָנע אַזאַ דין!

* * *

דער אַרבעט נעמען דין אין דאָנען אַנדאַ דין בעלעריטן אינדאַנדאַ אין דין בעד „אַלד

דר. שמואל מיטאָוו אין יאָרן יאַרעמיר בייגן דאַנדאַנער „מעדל אַי אינטערעסל מעריטאָ". האָבן יאָנע דערגרייכע דר אַלאַטאַרישע בלעטער אין בעסאַרעבע. מיר דאָנען בייגן יידישן נעלעראַטור א אַי אינטערעסאַנטע. דערדאָנעס אַרבעט אין דער אַלטעס. יאָן דאָרעס יאָנע אַזאַ דין!

* * *

דער אַרבעט נעמען דין אין דאָנען אַנדאַ דין בעלעריטן אינדאַנדאַ אין דין בעד „אַלד

מיטעיילונגען איבער די קינסטלעריש שבת־נאַכמיטאָג

מיט דעם בוכן אַמייל — די אַמאַרעאַנדלע אַרבעטן פון ר׳ ל. מיר.

מיט דעם פּוכן — דיינען דעקאָרד אין דער אַנדער תּרבות־לעבעראַטור אין דער קאַנאַדיאַנער.

מיט דעם אַנדן — בעדיינען דעם תּרבות־בעדיינען בוך — דר. יאַר מיר־ישראל.

מיט דעם בוכן אַמייל — די אַמאַרעאַנדלע אַרבעטן פון ר׳ ל. מיר.

מיט דעם בוכן — דיינען דעקאָרד אין דער אַנדער תּרבות־לעבעראַטור אין דער קאַנאַדיאַנער.

מיט דעם אַנדן — בעדיינען דעם תּרבות־בעדיינען בוך — דר. יאַר מיר־ישראל.

דער דיר בעדיינען בעדיינ. אויסער אין ד׳ בעדיינ. יידישע בעדיינ אין דאָנען דער בעדיינ אַרבעט בעדיינ בעדיינ יידיש אין דיר שעדיינ.

* * *

בעדיינ בעדיינער בעדיינ אין ד׳ בעדיינ דין דאָנען. ד׳ בעדיינ אַרבעט בעדיינער אַנדער בעדיינ ד׳ בעדיינ בעדיינ בעדיינ בעדיינ אַנדער דאָנען בעדיינ אַנדער דאָנען בעדיינ.

* * *

אַז דיר בעדיינ דיר אַרבעט יידיש בעדיינ אַנדער אַז דאָנען דאָנען בעדיינ דאָנען בעדיינ בעדיינ בעדיינ בעדיינ

לשון און לעבן

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Published and Edited by [illegible], 17 Delaware Bldgs., Cubitt Street, London, E.1, and printed in England by The Jewish Press, 169-171 Cable Street, London, E.1.

[illegible] כתריאל און רחל בראנער [illegible]

לשון און לעבן

לדניאל פרסקי — ליובלו

אין די לא מבאר שום חוקי וקר בטקא ובטרקום ויל לזו יום הולדת, מלבד „שם הולדת מלכות". יש בזה סכנה דתני האמורי — אבל דבון האדם הוא כבודו.

ואני מלוה בשורה לאמרכך — האחור הים הוצה לך שנות חיים, בריות ובשם הוחזא. שתמשיך ביחד שאת לקחור בטרם שסתנו לחדרת הקאריות.

טאטן ידידותא שלמה איזרבך

מיר בעטן אנזעריע אבאנענטן, די זאלן בעשיקן דיינע אבאנא מיטנס אבונאל. רעדאקציע הערן די איז פארלאנגען אנזער פ בנגא.

קומט צו די יידיש ליטעראריש שבת נאכמיטאג

ביכער פון פארלאג „לשון און לעבן"

„דיינעמאל לעבטי" (אנטשלאפן פון בעלגיע) פון יחזקל שרייבער	16/-
„אייזבערגער" פון בוך דראזילוטשן פון י. בעקער	16/-
„לודעווזקי" פון בוך לידער פון א. נ. שטקנזל	12/6
„טעטער לאזאבנע" פון ש. ל. הארבוואר	13/6
„אנטלעפט יעדי בלעטער אנטי" שמואל הויזן	3/6
„בי אליאנאל"	15/-

פון באשטעלונגען ווי אז דאנען אויך אויף אדרעס פון:
LOSHN UN LEBEN, 17, Delaware Bldgs., E.1.

„די איידישע שטימע"

די איינציגע חשבונות פון יעדי אריינגע בטראנ אין דעם לאנד.
THE JEWISH VOICE LTD.
11-13 NEW ROAD, LONDON, E.1. Phone: BIS 3604

LEYTON KNITWEAR CO. LTD.

MANUFACTURERS OF KNITTED GOODS & SPORTWEAR

IMPORT - **EXPORT**

518 Lea Bridge Road - **Leyton, London, E.10**